

Ce facem eu asemenea absolvenți ?

Dragă directore,

Cu puțină vreme înainte de a se încheia stagiunea „Casandrei” mi-ai scris că ai nevoie, pentru teatrul duminical, de cinci absolvenți, — trei băieți și două fete — și, dacă am urmărit, cumva, producția Institutului, să-ți recomand cițiva din cei mai talentați. Nu ți-am răspuns atunci, fiindcă nu văzusem decât două spectacole: Piatra din casă de Alexandri și Cartofi prăjiți cu orice de Wesker. Drept să-ți spun nici unul nu mi s-a părut concludent pentru ceea ce ne interesa pe amândoi. În cel dintii, în rolurile principale feminine au evoluat două actrițe formate și, ce-i drept, foarte talentate, dar vai! ambele fac parte din cadrele didactice și nu cred că vreuna din ele își va lăsa catedra și va pleca în îndepărtata duminicală urbe. Am mai reținut, într-o compoziție organică și plină de haz, un tinăr: Al. Tocilescu. E student la regie și nu termină anul acesta. Ghinion! Impușcai doi iepuri. Știu că și capitolul ăsta ți-a rămas descoperit. Tinărul regizor absolvent pe care ți l-a repartizat anul trecut ministerul nu s-a prezentat la post. Consolează-te. M-am informat la Direcția teatrelor și mi s-a spus că vreo patru din cei zece absolvenți regizori nu s-au prezentat la posturi. Vreo doi au intrat colaboratori la televiziune; unul sau doi, asistenți pe la alte teatre, nu la acelea care i-au solicitat; vreo doi se plimbă aiurea. În fine, ce să mai vorbim. Nu știu dacă și la celelalte facultăți — medicină, politehnică — e posibilă o asemenea situație. Deocamdată văd că în domeniul nostru (specific) „ține figura”. Poate ai noroc — și la anul (dacă televiziunea, conform obiceiului, nu-i mai „înghite” pe primii doi cei mai buni), te bați să-l obții ori pe Alexa Visarion care a montat foarte interesant pe Wesker, ori pe Constantin Marinescu, al cărui spectacol cu Tragică istorie a doctorului Faust de Cristoffler Marlowe l-am urmărit cu multă atenție. Un tinăr care gindește în imagini teatrale moderne, de o eleganță foarte gustivă, care izbuteste să construiască prin sinteza tuturor componentelor judicios alese, ale spectacolului, o atmosferă, să pună în valoare o idee, un sens (chiar atunci când rolurile, atât de complexe ale piesei, nu au putut fi total acoperite, deși actorilor studenți le-au fost solicitate la maximum posibilitățile). Unul din acești tineri interpreți mi-a atras în mod deosebit atenția. E un talent, ca să zic așa, special. Nu e un băiat frumos, dimpotrivă; dar e foarte, foarte expresiv. Mari resurse de compoziție tragicomică. Un băiat inteligent, cu mare putere de interiorizare, care reușește să construiască logic și emoționant un tip. De aceea, poate, ambii regizori, de care ți-am vorbit, au abuzat de suplețea și condiția lui fizică, l-au pus să se tirească minute în șir pe dușumea (ce vrei, dragă directore, în spectacolul modern se poartă orizontala și nu verticala cum era pe vremea noastră. Am mai comentat noi moda și cu alte ocazii, și văd

că s-au molipsit și bobocii... E ca vârsatul de vînt; dacă nu apar complicații, îl uși repede. Sperăm). Am auzit că se bat multe teatre pe acest tînăr actor, așa că ia-ți orice nădejde.

De altfel, țin să-ți spun că anul acesta e o situație cu totul bizară. Teatrele au solicitat ministerului, pentru prima oară, un număr impresionant de cadre tinere: 46 de băieți și 26 de fete. Numai că, în total au absolvit la București și Tg. Mureș 28 de băieți și 9 fete. Și, după ce-am văzut, acum la încheierea stagiunii, toate producțiile Institutului, trebuie să-ți mărturisesc că sînt îngrijorată și tristă. Din cei vreo 21 de băieți absolvenți ai claselor de limbă română de la Institutul „I. L. Caragiale”, nu pot să-ți recomand cu inima deschisă decît vreo 5—6; iar dintre cele 4 fete, — nici una; poate fi o excepție, două, la care am surprins oarecare sensibilitate și capacitate de a impune dominanța și tonalitatea psihică a unui rol. Știu că ți-aș face sînge rău, înșirîndu-ți cele cîteva talente mai acătării, pe care le-am reținut și de care, precis, n-o să ai parte (căci pe fiecare din ele se bat cel puțin 10 teatre „cu foarte mari atuuiri” — cîteva din București și cîteva din apropierea Bucureștiului). De aceea renunț să ți-i numesc. Dar cu părere de rău. Pentru că la acești cîteva am descoperit unele scripuri de real talent. Unul se mișcă cu multă dezinvoltură și siguranță dintr-un gen într-altul și dintr-un stil într-altul; are farmec, fantezie, spirit de improvizație, un instinct de teatru remarcabil, o mare plăcere de joc. Și mi se pare și seriozitate profesională; altul aduce în scenă candoare și puritate, mult farmec, inteligență și sensibilitate; cred că va fi un bun interpret al eroilor lirici, al personajelor care cer discreție și poezie. Mi-a plăcut mult, în roluri de mai mică întindere și un al treilea pentru spontaneitatea lui și pentru forța dramatică și sinceritatea lui. Dar cam atît. Nu știu ce să cred. E posibil ca în patru spectacole cu vaste distribuții să nu poți descoperi mai multe speranțe? Nu pot să cred că, în rîndul celor 17 sau 18 cazuri, nu se mai găsește vreun talent. Probabil, profesorii n-au găsit pentru ei un repertoriu corespunzător. Dar nu știu care profesor, căci în afară de George Carabin nu pot să-ți numesc un altul, spectacolele fiind semnate de tineri regizori studenți; nu știu cine a fost profesorul fiecărui interpret. Îți amintești că pe vremea noastră era mai simplu. „Clasele” aveau drept dascăli — un Nicolae Bălțațeanu, o Aura Buzescu, un Mihai Popescu, un George Uraca și nu te puteai plînge că n-ai de unde să-ți alegi actori din atîtea și atîtea strălucite promoții. Nu vreau să insist acum, dar știu că nu face bine Institutul, îndepărtîndu-se atît de mult de ceea ce e bun și sigur în „tradiție”. Nu înțeleg de ce au fost promovați la examenul de admitere un număr atît de mare de studenți, fără însușiri cerute de această meserie, de ce n-a funcționat de-a lungul celor patru ani de studenție, o selecție mai riguroasă, ca să nu se ajungă acum la atît de mulți absolvenți din care poți alege atît de puțini. Știu. Există cîteodată și serii mai slabe. Nu toți absolvenții pot deveni „capete de așis”. Dar într-o situație cum este cea din anul acesta în care să te întrebî ce faci cu atîți absolvenți „actori” care nu pot dovedi mai nimic pe scenă, care nu știu să vorbească, să se miște, necum să creeze un tip, mi se pare că nu am fost niciodată. Tare mă tem, dragă directoare, că anul acesta n-o să-ți rezolvi marile tale nevoi de repertoriu. Fură și tu ce poți de pe la alte teatre. Se practică. Sper că nu te interesează acum să-ți descopăr cauzele care, cred eu, determină această situație precară de la Institut. Sînt multe și complexe. Pe tine, acum, te interesează doar cîteva absolvenți. Cred însă că această „cauză” a ta e o cauză mai generală, și cauza aceasta ar trebui să ne preocupe mai îndeaproape pe toți — și pe voi directorii, și pe noi criticii, și direcția teatrelor, și pe cei de la învățămîntul superior, și în primul rînd pe cei direct interesați, pe cei de la Institut. Poate o să avem ocazia să stăm mai îndelung de vorbă asupra acestei probleme.

Cu bine,

Valeria Ducea

P. S.

Aflu cu bucurie că, după ce s-au făcut repartizările, cele cîteva elemente mai bune ale acestei promoții nu au rămas — așa cum am presupus eu — la București, ci au plecat la cîteva teatre îndepărtate: Botoșani, Satu Mare.

Deie Domnul să rămîină pe acolo și să nu fie contaminate de molima exodului spre Capitală.

În fotografia din contrapagină: Liviu Rozore, Cornel Ciuperescu și Ion Muscă în „Tragica istorie a Doctorului Faust” de Christopher Marlowe. Regia Constantin Marinescu